

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. VI. Conditionatè poteris absolvere moribundum sensibus destitutum, de quo aliud non constat, nisi quòd Catholicè vixerit, maxime per frequentationem Sacramentorum post peccatum admissum: immò ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

Sed contrà: hoc est quod queritur, an Confessio venialis in genere possit in praxi exhiberi eo, modo quo speculativè censetur sufficiens? Et quod non possit, probatur: quia repugnat in primis praxi communi Ecclesie; cuius non habetur ratio in speculatione; sicuti hæc forma Baptismi: *Baptizetur servus Christi* &c. speculativè sufficit in Ecclesia Latina; non tamen practicè, id est, non licet eà uti; quia repugnat praxi communi Ecclesie Latine. Similiter speculativè sufficit Confessio scripto exhibita; non tamen practicè, id est, non licet eà uti extra necessitatem; quia obstat praxi Ecclesie. Ergo similiter est Confessio venialis in genere speculativè censetur sufficiens (ut docet Suarez suprà) non ideo tamen debet practicè talis censeri, id est, non ideo licet eà uti, propter contrariam praxim.

Deinde, quia secundum multos DD. (inter quos Suarez in 3. p. disp. 16. sect. 2. & alibi) oportet in Sacramentorum omnium administratione sententiam tutiorem eligere, nisi aliquid obstat. Omnium (inquam) Sacramentorum: nam æqualis irreverentia est, invalidè ministrare Sacramentum liberum, atque necessarium. Unde si propter periculum irreverentiæ sit culpa mortalitatis, non adhibere materiam omninò certam in Sacramentis necessariis, dico; æqualem esse culpam ex hac parte, non adhibere materiam omninò certam in Sacramentis liberis, quamvis ex alia parte possit esse disparitas, putà ex parte virtutis charitatis aut iustitiæ.

Sed mittamus ista, & examinemus punctum principale huius loci, scilicet Absolutionem moribundi, qui præter vitam Catholicam nullum aliud dedit signum externum Contritionis, sive in præsentia Confessarii, sive in absentia. Quod addo; quia si dederit saltem in absentia, posse tutò absolvi, non obstante decreto Clementis VIII. diffusè probavimus sect. 7. concl. 4. Sin autem nequidem in absentia Confessarii dederit aliquod signum externum Contritionis, præter vitam Catholicam, queritur quid practicandum? Responso erit

CONCLUSIO VI.

Conditionatè poteris absolvere moribundum, sensibus destitutum, de quo aliud non constat, nisi quod Catholicè vixerit, maxime per frequentationem Sacramentorum post peccatum admissum: immò etiam ante peccatum admissum, v. g.

moribundum in duello vel fornicatione.

Inceptio ab ultima parte, videlicet: *Immò* 119. *etiam ante peccatum admissum* &c. quam, admissa primà parte, negat de Schildere in Syntaxis Conclus. 59. ibi: Primò, non sufficit vita Christianè acta ante peccatum admissum, qualis est moribundi in duello vel fornicatione.

Ratio est: quod solum commissum peccatum sit Confessionis materia, non committendum; duellista enim invalidè confiteretur, licet fateretur etiam explicitè, duellum à se committendum, adderetque post vulnus acceptum, se Contritionem elicitorum.

Nec refert, quod peccatori, si præsumatur attritus, confiteri possit Extrema Unctio, quam per vitam Christianam ante peccatum peractam se desiderare indicavit; nam Sacramentum Pœnitentiæ ex parte suscipientis non solum desiderium Absolutionis præteritum, & præsentem Contritionem requirit, sed etiam Confessionem materiæ sacramentalis, qualis sola est peccatum præteritum. Hucusque de Schildere.

Sed non est audiendus; nisi forte loquatur de tali duellista, qui nullum admisit peccatum ante vitam Christianè actam: nam si aliquod admisit, cur saltem istud in articulo mortis non censetur confiteri, veluti si non moretur in duello? Proinde cur non possit absolvi, supposità verà Contritione? Jam enim materia Confessionis non erit peccatum committendum, sed commissum; & aliunde impossibilis est Confessio illius duelli: adeoque ex hac parte non peccat, omitendo illam Confessionem. Atque hæc sit primà responsio.

Respondo II. Vita Christianè acta non habet rationem Confessionis, nisi in articulo mortis: ergo duellista moribundus non confitetur duellum committendum, sed commissum. Antecedens patet: quia non significat desiderium Absolutionis nisi pro articulo mortis, quando particularis Confessio censetur impossibilis; jam autem non habet rationem Confessionis, nisi in quantum est signum voluntatis confitendi, ut patebit ex dicendis pro prima parte Conclusionis; ergo vita Christianè acta non est Confessio, nisi in articulo mortis de peccatis antea commissis.

Respondo III. Licet nullus possit confiteri peccatum antequam sit commissum, ut pro tunc absolvatur; quidni tamen possit confiteri peccatum futurum, ut pro tempore futuro absolvatur?

Quia (inquis) non datur in Ecclesia aliud quod remedium, institutum pro delendis peccatis futuris. Respondo: probabiliter tale remedium est Baptismus; quia (teste Paludano)

Yuu dano

illa clausula, video satis talem Contritionem in contrarium Confessario Ecclesie non enim deinde, scilicet non enim deinde non enim deinde. Et quamvis hodie vix sit aulat incertitudo potest excusculari: nam in sententiis, tionis; porò requirunt fieri certa materia, item (ut Muleri ligere partem sacramentorum usu Ecclesie, solido funde-

licet homo peccatorum verposito, quod pendam debet & ideo debet particulari suo sp. 23. sect. 1. 10. lect. 163.

761. Eo ipso capite non esse video cur non tum. In Sacramentis de necessitate venialibus in urium adhibere obligetur quis Nam ad hoc, ut est, quod ad hæc autem est castillo.

si hoc speculativè erit verum, rali dicitur aliter, sed non praxi, quoniam vero omnino ad praxim eà alatione, si speculativè verum Confessio venialis exhiberi eo modo sufficiens, erit Hæc ille.

Oppositum ultime partem Conclus. docet de Schildere.

120. Prima responsio.

120. Prima responsio.

Secundà responsio.

121. Tertia responsio.

dano 4. dist. 4. q. 5. n. 24. & Suario in 3. part. disp. 28. sect. 5. post 2. conclus.) probabilis est sententia, quæ docet, sufficere solam Attritionem ad tollendum obicem positivum, id est, ut Baptismus revivificat ad remissionem peccati, quod in ipsa susceptione, vel post susceptionem Baptismi commissum fuit.

122. Quid ergo miramur, si Confessio, quæ non est Sacramentum, sed tantum aliquid prærequiritum, in sententia Scoti, ad Sacramentum Pœnitentiæ, quod essentialiter consistit in sola Absolutione, si (inquam) Confessio, apud Scotistas, possit subservire peccatis futuris tollendis? Nonne si baptizandus peccaret mortaliter post applicationem materiæ, & ante prolationem formæ attereretur, acciperet remissionem illius peccati per Baptismum subsequentem?

Obiectio diluitur. Si inferas: ergo etiam sufficere Contritio, quæ fuit ante duellum. Respondeo N. C. quia Contritio destruitur per peccatum subsequens; scilicet Confessio. Quid si enim peccatum postquam declaravi aliqua peccata, est de-beam elicere novum dolorem; putas quia etiam teneor peccata jam expressa iteratò confiteri? Noli putare: nam (ut fufus declaravimus sect. 4. concl. 4.) dolor sacramentalis non necessariò præcedit tempore Confessione.

123. Dices cum Arriaga disp. 36. nu. 38. Confessio valida debet esse saltem implicitè de omnibus peccatis. Deinde dolor, qui per eam Confessionem declaratur, debet etiam se extendere ad omnia peccata: ergo ea prior accusatio, quia jam revocata per subsequentem peccatum, non sufficit ad dandam validè nunc Absolutionem.

Responso. Respondeo: veluti ad valorem Confessionis, juxta probabilem sententiam, quam sequitur præfatus Auctor disp. 37. n. 5. non est necessarium, quòd dolor præcedat Confessionem, id est, quòd Confessio sit dolorosa eo tempore, quo fit; sed satis est, si existat dolor ante Absolutionem; id est, quòd Confessio sit dolorosa ante Absolutionem: ita quoque ad valorem Confessionis sufficit, quòd sit, saltem implicitè, de omnibus peccatis ante Absolutionem; & quòd dolor, qui per eam Confessionem declaratur, id est, dolor qui nunc est, vel erit tempore Absolutionis, extendat se ad omnia peccata.

Jam autem in casu proposito prior accusatio est, saltem implicitè, de omnibus peccatis ante Absolutionem: quia à Confessione duelli excusatur pœnitens propter impossibilitatem, ut suppono; & similiter dolor, qui per eam Confessionem declaratur, putà dolor, qui est tempore Absolutionis, extendit se ad omnia peccata: nam ante Absolutionem moribundus dolet de duello; cur ergo non valeat Absolutio?

Igitur de hac parte Conclusionis vix est dubitandum, supposità veritate prioris partem, quam Aliqui existimant improbabilem; quia Auctores non adducunt solutionem probabilem ad loca Conciliorum, quibus clarè nostra (id est, contraria sententia) probatur. Hæc ille.

Sed (amabò) quæ sunt illa Concilia, & quæ ista loca, quæ tam clarè probant contrariam sententiam? Concilium (inquis) Tridentinum sess. 14. c. 3. ibi: *Sunt autem quædam materia huius Sacramenti, ipsius penitentis alia, nempe Contritio, Confessio & satisfactio.* Præterea Arausic. l. c. 11; aliàs 12. Carthaginense III. c. 34. & Carthaginense IV. cap. 63. aliàs 76. in quibus hæc habentur: *Subito obmittenti baptizari, aut Pœnitentiam accipere potest, si voluntatis præteritæ testimonium, aliorum verbis habeat.* Quo eodem modo loquitur Rituale Romanum auctoritate Pii V. editum, non dans licentiam absolvendi, nisi sub ea conditione. Ita Arriaga supra.

Et prosequitur dicens: Circa Arausicani locum, & consequenter circa Rituale Romanum, vix non nugatur hic Auctor (intelligit Car-muelem Theol. Fundam. 1. edition. n. 1320.) aitque consequentiam à nobis ex hoc locutionem tam esse lepidam, ac si quis diceret: *Homo est animal; ergo equus non est animal.* Indè addit: Nisi corruptamus textum addendo particulam, tantum, nihil nos effesturos. Ego tamen cum majori veneratione accipio licentiam datas à meis Superioribus, maximè autem ab Spiritu S. Nam si Pater Rector mihi dicat: *Si absolvisti id, quod tibi commentari, potes in spariatum;* non nugabor, nec dicam: *Qui dat licentiam, si hoc feci, non negat, si non feci; sicut qui dicit hominem esse animal, non negat equum esse animal:* hoc enim modo interpretari dicunt Conciliorum, est planè ea reddere ridicula.

Ratio à priori est manifesta: quia quando illa conditio additur, ponitur ut requisita; ut cum dicitur: *Potes celebrare, si fit sacerdos; potest licè, si non sit irregularis.* Denique in omnibus omninò materiis hujusmodi conditiones appositæ, ponuntur ut necessarie, non ut otiosæ & inutiles. Hucusque Arriaga.

Sed intertogo unum verbum: Si Concil. Trident. sic loqueretur: *Circumstantia in Confessione explicanda sunt, si speciem peccati mutant; rectè inferrem:* Ergo contradicit Tridentino, qui asserit, circumstantias tantum aggravantes esse considerandas? Minimè (inquis) alioquin de facto plurima pars DD. contradiceret Trident. dicenti sess. 14. c. 5. *Colligunt præterea etiam eas circumstantias in Confessione explicandas esse, quæ speciem mutant; nam idem est dicere: Eas circumstantias, si speciem mutant, ac: Circumstantias, si speciem mutant.*

Quid ergo respondent illi DD. qui censent, etiam

122. An Confessio possit subservire peccatis futuris tollendis?

Obiectio diluitur.

123. Alia obiectio ex Arriaga.

Responso.

eriam c
confiten
certum
loquitur
in unis
fidit. C
Arausica
moribus
monium
nem, &
certum e
bium era
Nec f
cula: Si
gin. IV.
dierunt,
modi con
inutilis;
tur, ut
tamefi no
Profec
absolvisti i
rum; non
siam, si h
prius abso
me posse
id, quod
Ad qu
visti &c.?
non possi
operis cor
Arausican
vis non re
ad illam
cessariam
ditione ce
& ex vi
solvi, nisi
Quanc
Sacerdas;
aliunde f
ad celebr
ad licitè
illis verb
irregulari
Deniq
Arausican
omnem a
lutionem
autem n
tione co
minimè
ctrius;
per frequ
omninò
mavis)
præterit
Igitur
nullam hic
peram et
Quæ (a
sua illa

etiam circumstantias solum aggravantes esse confitendas? Conc. (inquit) statuit, quod certum est, præcindens à dubio; sive (prout loquitur Arriaga disp. 32. nu. 8.) Concilium in unis definit obligationem, in aliis præcudit. Cur ergo similiter non potest dici, Arausicanum definitivè in unis, id est, in illis moribundis, qui voluntatis præteritæ testimonium aliorum verbis habent, Absolutionem, & in aliis præcudit? Statuisse quod certum est, præcindendo ab illo, quod dubium erat?

Nec feceris vim in illa conditionali particula: Si; nam illa non utitur Conc. Carthagen. IV. sed ait: *Dei testimonium, qui cum audiverant, & accipiant Penitentiam.* Ergo hujusmodi conditio apposita, ponitur ut otiosa & inutilis; negatur Consequentia: quia ponitur, ut significet illud, quod certum est, tamen non necessarium.

Profecto si P. Guardianus mihi dicat: Si absolvisti id, quod tibi commendavi, potes ire spatiatum; non nugar, si dicam: *Qui dat licentiam, si hoc feci, non negat, si non feci.* Unde si prius absolutam dedisset licentiam, existimo me posse ire spatiatum, est non absolvissim id, quod mihi commendaverat.

Ad quod ergo valent ista verba: Si absolvisti &c.? Respondeo: Ex vi istius licentiæ non possum ire spatiatum ante absolutionem operis commendati. Ergo similiter illa verba Arausicani: *Si voluntatis præteritæ &c.* quamvis non restringant Absolutionem moribundi ad illam conditionem tamquam omnino necessariam; tamen significant existentem illa conditionem certò posse moribundum absolvi, & ex vi istius Constitutionis non posse absolvi, nisi illa conditio ponatur.

Quando autem dicitur: *Potes celebrare si sit Sacerdos; potes licite, si non sit irregularis;* aliunde supponitur Sacerdotium necessarium ad celebrandum, & negationem irregularitatis ad licitè celebrandum; alioquin præcisè ex illis verbis hoc non colligitur: patet; quia irregularis aliquando potest licitè celebrare.

Denique ut conditio expressa in Concilio Arausicano foret necessaria, equidem non ad omnem Absolutionem, sed tantum ad Absolutionem absolutam, de qua ibi agitur; jam autem nostra Conclusio loquitur de Absolutione conditionata: ergo ex Conc. Arausicano minimè arguitur improbabilitas nostræ doctrinæ; ut omittam; vitam Christianè actam per frequentationem Sacramentorum, si non omnino certum, saltem probabile, vel (si mavis) dubium testimonium esse voluntatis præteritæ, ut infra latius expendemus.

Igitur nullum hic periculum hæresis, ut perperam existimat Bonæ Spei disp. 8. n. 28. ibi: *Quæ (auctoritates superius allegatæ) licet casum illum (moribundi, qui nullum aliud de-*

dit signum Penitentia, quam vitam Christianam) expressè non excludant; dum tamen talem implicitam saltem Confessionem requirunt, satis significant aliam non sufficere: alioqui similiter, quia sic formam & materiam Sacramentorum determinatam requirunt; ut aliam expressè non excludant; alia posset ad placitum ut sufficiens in omnibus adhiberi, quod est omnino hæreticum. Unde dum Caramel respondet, ibi Confessionem, in bonâ vita moribundi præcisè contentam, non excludi expressè, & id necessarium esse; per legitimam Sequelam hæresis periculo se exponit. Hæc ille.

Proterius hæreticum est; unumquemque pro placito suo posse adhibere materiam & formam ut sufficentem in omnibus Sacramentis. Sed numquid, quia Conc. Trident. determinat pro materia Sacramenti Penitentia Confessionem, eamque docet debere esse omnium peccatorum, quæ memoriæ occurrunt in specie & sigillatim; ideo hæreticum est, posse adhiberi in aliquo casu Confessionem tantum unius peccati? Non credo; nisi Bonæ Spei velit esse hæreticus. Et cur hoc? Quia licet Concilium pro materia determinet Confessionem, eamque doceat debere esse omnium peccatorum, tamen non excludit Confessionem unius tantum peccati, quando explicatio aliorum est physice vel moraliter impossibilis.

Itaque (ut respondeamus ad Conc. Trid.) fatentur Omnes; Confessionem esse quasi materiam hujus Sacramenti; nec Confessionem tantum, sed etiam Contritionem & Satisfactionem. Sed numquid indè rectè concluditur: ergo Confessio est materia essentialis; sicuti aqua est materia essentialis Baptismi? Clarum est quod non: alioquin & Satisfactio esset materia essentialis, quod constat esse falsum. Unde nemini dubium esse potest, quin Concilium loco citato sess. 14. c. 3. obscurius fuerit locutum de materia aut quasi materia Confessionis, cum nullo verbo explicet majorem necessitatem Confessionis, quam Satisfactionis, adeoque non existimarem hæreticum, qui attentis præcisè istis verbis: *Sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius penitentis actus, nempe Contritio, Confessio, & Satisfactio;* negaret Confessionem esse partem essentialem, nisi etiam foret hæreticus, qui negaret Satisfactionem esse partem essentialem. Ergo malè argumentatur Bonæ Spei supra à materiis aliorum Sacramentorum, ad materiam hujus Sacramenti.

Et nimis manifestum est, formam hujus Sacramenti magis fuisse ibi determinatam à Concilio Tridentino, quam materiam, quamquam & de verbis formæ disputetur; an omnia sint essentialia, quæ à Concilio exprimitur, ut patet ex dictis suo loco. Quid ergo mirum, si etiam disputetur de materia? Nonne contro-

existimat Bonæ Spei

128. Respondeatur ad Concilium Tridentinum

129. Forma magis fuit determinata à Concilio Tridentino, quam materia huius Sacramenti

floris vix est prioris parte; abilem; qui o.) illius An. n. probabilem are nostra (id obatur. Hac Concilia, & obant contra- inquis) Tri- autem quæ- nientis aut, alio. Præterea maginente III. 63. aliis 76. ro obmittent e potest, si vo- nis verbis habet. tuale Roma- non dans li- a conditione. ca Arausicani rituale Rom. telligit Cara- on. n. 1320.) hoc loco illa- diceret; Hæmi- mal. Indè ad- addendo par- uros. Ego ut- cipio licentiæ imè autem ab- mihi dicat: davi, potes ire- cam: Qui dat non feci; sunt- egat equum esse- pretari dicat- re ridicula. quia quando requisita; ut- sit Sacerdos; Denique in- modi condi- cessariæ, non- Arriaga. : Si Concl- antia in Con- cecati mutant; Tridentino, m aggravan- inquis) alio- contradicere- Colligitur præ- fessione expi- am idem est- nem mutant, r, qui censent, etiam

126. Conc. Carthagen. IV. sess. 17. præcudit de

127. Concil. Arausican. sess. 17. de Absolutione

obsequium hic periculum hæresis, ut perperam

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

vertitur, an requiratur ad essentiam Sacramenti Contritio supernaturalis, an Contritio universalis, an Contritio perfecta?

Vega.

Immo Vega lib. 13. de Justificatione c. 15. sic ait: Neque negari potest, quin possit Sacramentum hoc aliquando inveniri sine Satisfactione; immo & sine cessatione à peccatis, & sine Contritione, etiam largè accipiendo Contritionem, pro quocumque dolore de peccatis. Quis propterea censet ipsum hæreticum? Si autem tam obscure loquitur Tridentinum de Contritione; cur reprehensione dignus est, qui dicit, Concilium obscure loquutum fuisse de Confessione?

Scio, Concilium expressè distinxisse inter Contritionem perfectam & imperfectam: sed, quid tum? Numquid etiam expressè distinxit inter Confessionem universalem omnium peccatorum, quæ memoriæ occurrunt, & particularem unius tantum ex pluribus, quæ memoriæ occurrunt? Et tamen nos facimus illam distinctionem & docemus, particularem Confessionem sufficere; neque consequenter dicere debemus, sufficere formam particularem, id est, non integram, putà, Ego te. Ergo tamen dicamus, sufficere Confessionem imperfectam, putà vitam Christianè actam per frequentationem Sacramentorum; non ideo (quidquid clamat Bonæ-Spei supra) consequenter dicere debemus, sufficere Absolutionem imperfectam in verbis Confessarii, sensibus destituti, vs. g. Deus sit tecum, nullo signo Absolutionem post Confessionem designantis.

130. Objectio.

Dices: verba Conciliorum eodem modo, quo verba Scripturæ, propriè sunt intelligenda, nisi aliquid obstat; atqui hic nihil obstat: ergo Confessio propriè est intelligenda, & accipienda pro externa accusatione, seu manifestatione peccatorum, saltem in generali.

Solvitur.

Respondeo: Constat ex Concilio Arausicano & Carthag. supra allegatis, item ex Rituali Romano, Confessionem nec posse, nec debere omnino propriè & strictè intelligi: nam sic intellecta significat Confessionem peccatorum in specie & sigillatim, ut patet ex Tridentino sess. 14. c. 5. ibi: Constat, Sacerdotes iudicium hoc, incognitâ causâ, exercere non potuisse, neq; æquitatem quidem illos in penis iniungendis servare potuisse, si in genere duntaxat, & non propriè in specie ac sigillatim, sua ipsi peccata declarassent.

Confessio late accipitur pro quo sibi externo desiderio Confessionis.

Cùm ergo liceat ab illa significatione recedere, ne contingat peccatorem sæpius fraudari Sacramento tam utili & necessario ad salutem; cur non liceat ob eandem rationem vitam Christianè actam cum frequentatione Sacramentorum, aut aliis signis conversionis ad Deum, vs. g. attentâ auditione Sacri, examine conscientia, oratione devotâ &c. appellare Confessionem, latius accipiendo illam vocem, pro quolibet externo desiderio Absolutionis?

Porro vitam sic Christianè actam esse externum desiderium Absolutionis, probatur: quia per ista signa, sicut quilibet indicat se velle Christianè vivere; ita etiam verisimiliter se cupere, vitam Christianâ morte concludere; adeoque desiderare in fine vitæ Absolutionem à peccatis tum peractis, quam peccator tenetur, & iusti accipere solent. Hoc ipso autem, quo desiderium Absolutionis confusè significat, indicat verisimiliter, se vel de facto Contritionem elicere; vel certè, quando erit in mortis periculo, elicituram. Proinde subitè obmutescens, voluntatis præteritæ testimonium habet aliorum verbis, qui testantur Confessario, ipsum Christianè hoc modo vixisse. Quidni ergo possit absolvi?

Hæc videtur fuisse opinio D. Augustini lib. 1. de Adult. Conjug. ultimo, ubi sic ait: Ego non solum aliorum Catechumenos (qui iuste vivunt) verum etiam ipsos qui viventium carnivore copulati retinent adulterina consortia, cum saltem corpore in his permanentes non admittimus ad Baptismum, tamen si desperati & intrâ se penitentes iacuerint, nec pro se respondere poterint, baptizandos puto, ut etiam hoc peccatum cum ceteris lavacro regenerationis abluatur. Quis enim novit, utrum fortassis adulterina carnis illecebrosâ usq; ad Baptismum statuerant detineri? Quæ autem Baptismatis eadem Reconciliationis est causa si sint penitentem finiende vita periculum preoccupaverit. Nec ipsis enim ex hac vita sine arbia sue pacis exire velle debet Mater Ecclesie. Loquitur S. Doctor de Catechumenis adulteris; qui pro se non possunt respondere, per consequens non possunt ostendere signa Penitentia; quamvis intrâ se penitentes jaceant.

Ex quo refellitur responsio Bonæ-Spei disput. 8. n. 46. ibi: Subly: Si intrâ se penitentes iacuerint, audiri debet, quoad nos, & quantum colligimus ex signis, à responsio verbali de sua sufficienti dispositione distinctis: nam verba illa ad baptizantes diriguntur, quasi tam illos baptizare debeant, si videant illos esse intrâ se penitentes, alioquin minimè. Unde Augustinus à nobis stat, & juxta communem Ecclesie sensum (à quo ipsum alienant Adversarii) loquitur. Hæc ille.

Sed quis illi revelavit S. August. per hæc verba: Nec pro se respondere poterint; intellexisse responsum verbale? An fortè suspiciat hic S. Pater Catechumenum mutum non posse pro se respondere? Igitur manifestissime hæc responso adversatur D. Augustinus, ut nemo videtur posse ignorare, qui Augustinum legit eâ attentione & intentione, quâ par est legere sanctissimū juxta ac doctissimū Presulem.

Quod ne gratis dicere videar, attendite & intendite his, quæ ibidem scribit c. 26. Catechumenus ergo in huius vitæ ultimo constitutus, si cum huius morbo seu casu aliquo sic oppressus sint, ut quærentis locum deo ad huc vivant, petere sibi tamen Baptismum; vel ad

interrogat... in Fide... Baptizentur... volunt... Quid... gustibus... intelligit... qui resp... baptizatu... quorum... quia scrip... voluntas... quippe h... Sed au... piercâ dar... quam nob... confervo... re volum... cendum est... nostrum p... amplius in... his, vel... dixisse Don... canibus, ... ante por... (aliâs rei... pro se resp... gerant vol... non potest... Numq... cramentu... qui pro se... det autem... tur ille, ... bis non ta... vel nutu... Si (inqui... ran verbi... manifestè... præsentis... voluntat... Profec... incredibili... recubentem... incerta e... volenti ne... ut tamen... fuisse dict... pollentia... iam cred... quomod... ex aliis... videam... menos... videre e... tentes (d... dicit A... adulterin... statueran... novit... juxta n...

interrogata respondere non possint, pro se quorum in Fide Christiana iam nota voluntas est, ut eo modo baptizentur, quomodo baptizantur infantes, quorum voluntas nulla adhuc patuit.

Quid tibi videret Bonæ-Spei? Num Augustinus hic per responsionem ad interrogata, intelligit responsum verbale? An forte is, qui respondet scripto aut nutu, eo modo baptizatur, quo modo baptizantur infantes, quorum voluntas nulla adhuc patuit? Putas, quia scripto aut nutu sine verbis non patet voluntas hominis? Scio quia non putas; quippe homo rationalis es.

Sed audi, quod sequitur: Non tamen propterea damnare debemus eos, qui timidus agunt, quam nobis videtur agi oportere, ne de pecunia confervo creditâ, improbius, quam cautius indicare voluisse iudicemur. Satis quippe in talibus respiciendum est illud Apostoli, ubi dicit: Unusquisque nostrum pro se rationem reddet Deo: Non ergo amplius invicem iudicemus. Sunt enim, qui vel in his, vel etiam in aliis observandum putant, quod dixisse Dominum legimus: Noli te sanctum dare canibus, neque projeceris margaritas vestras ante porcos. Et ista Salvatoris verba referentes (aliâs reverentes) baptizare non audent eos, qui pro se respondere nequeverunt, ne forte contrarium gerant voluntatis arbitrium. Quod de parvulis dici non potest, in quibus adhuc rationis nullus est usus.

Numquid majus periculum est dandi Sacramentum canibus, quando ille baptizatur, qui pro se nequit respondere verbis, respondet autem scripto vel nutu, quam si baptizetur ille, qui respondet verbis? An forte verbis non tam bene posset mentiri, quam scripto vel nutu? Quid dicit Conc. Araus. suprâ? Si (inquit) voluntatis præterita testimonium aliorum verbis habet, aut præsentis in suo nutu. Ubi manifestè æquiparat testimonium voluntatis præteritis in nutu infirmi, cum testimonio voluntatis præteritæ aliorum verbis.

Prosequitur Augustinus: Sed non solum incredibile est, nec in sine vitæ huius baptizare Catechumenum velle, verum etiam si voluntas eius incerta est, multo satius est nolenti dare, quam volenti negare; ubi velit, an nolit, sic non apparet, ut tamen credibilis sit eum si posset, velle se potius fuisse diciturum (verbis aut aliis signis æquivalentibus) ea Sacramenta petere, sine quibus iam creditur non se oportere de corpore exire. Et quomodo voluntas ejus potest esse incerta, si ex aliis signis, à responsione verbali distinctis, videam eum velle Baptismum? Si, ut Catechumenos adulteros possum baptizare; debeam videre ex aliis signis, illos esse intrâ se penitentes (ut vult Bonæ-Spei) quomodo rectè dicit Augustinus: Quis novit, utrum fortassis adulterina carnis illecebrâ usque ad Baptismum staterant detineri? Numquid qui videt, non novit? Itaque Augustinus pro nobis stat, & juxta nostrum sensum (à quo ipsum frustra

conatur alienare Bonæ-Spei) loquitur.

Interim adjungo aliam explicationem Marchantii Tom. 1. Trib. tract. 4. tit. 4. qu. 3. ibi: Superaddit verò (Augustinus) non tantum Catechumenos, sed etiam penitentes (utique qui penitentias Canonum exercebant, vel in numero penitentium erant) si contingat illos tempore penitentiae similiter opprimi, debere reconciliari, sive absolvi: nimirum, quia eo ipso quo penitentias exercebant, censentur reconciliationem petere, & Absolutionem à peccatis. Et in hoc verum est, quod dicit S. Augustinus: *Que enim Baptismatis, eadem & Reconciliationis est causa*; nimirum in Catechumeno respectu Baptismi, quem censetur petere; & in penitentiam agente respectu Reconciliationis sive Absolutionis à peccatis; ita ut utriusque respectivè, si morbo opprimantur (quamvis nec voce, nec signis Baptismum, aut Absolutionem petere possint) nec Baptismus Catechumeno, nec Absolutio penitentiam agenti deneganda sit. Hucusque Marchantius.

Consonat Hauzeur Tom. 2. Anatomie in lib. 1. de Adult. Conjug. diff. 8. ibi: Hæc comparatio Reconciliationis cum Baptismo, non est inter omnes peccatores baptizatos & baptizandos; sed inter peccatores penitentes absolvendos & baptizandos: penitentes quidem penitentia internâ tanquam sufficiente ad Baptismum; penitentes autem penitentia externâ tanquam necessariâ & relativâ ad Absolutionem sacramentalem. Quales non videntur esse omnes Christiani quamvis se signis communibus orationis Dominicæ, tusionis pectoris & similibus, peccatores esse coram Deo fateantur. Sed forte tales erant publicè in Ecclesia penitentes, & ad Absolutionem etiam sacramentalem præterentes. Circa quos potest intelligi eandem esse causam Reconciliationis, quæ Baptismatis. Quamquam nec hæc comparatio sit necessariò intelligenda ad æqualitatem, sed sufficiat aliqua similitudo. Hæc ille.

Sed uterque perperam (salvo meliori iudicio) restringit verba D. Augustini ad penitentem publicum, cum loquatur Augustinus de Catechumeno seu baptizando, vivente in continuo ac publico adulterio; & per consequens de baptizato similiter vivente in continuo ac publico adulterio. Egregia profectò penitentia publica; & dispositio seu præsentio ad Absolutionem sacramentalem. Quis erudat, olim publicum adulterum, retinentem adulterina consortia, penitentias Canonum exercuisse, vel in numero penitentium admissum fuisse?

Ego firmiter mihi persuadeo, verba Augustini sic omninò esse intelligenda: *Quæ autem Baptismatis Catechumeno adulteri, non tantum similis, sed eadem prorsus Reconciliationis*

134. Explicatio Marchantii

135. Rejicitur

est causa, si adulterum baptizatum foris intrâ se penitentem, sine vite periculum praecipue...

Arausic. & Cartha. III. eodem modo loquuntur de Baptismo & Penitentia.

Enimverò Arausicanum & Carthaginense III. pariformiter requirunt testimonium voluntatis praeteritae vel praesentis ad Baptismum & Penitentiam.

136. Ad Extremam-unctionem sufficit vita Christianae acta.

Rit. Rom.

Profectò ut accipiat Extremam-unctionem, satis nota censetur, ut patet ex Rituali Romano Tit. de Sacramento Extremæ-unctionis...

Pastorale Mechliniense.

Consonat Pastorale Mechliniense antiquum, eodem titulo §. 5. Licet Sacramentum Extremæ-unctionis regulariter post Penitentiam & Eucharistiam ministrari debeat...

137. Responsio Adversariorum.

Respondent communiter Adversarii: Ad Extremam-unctionem, uti etiam ad Eucharistiam, sufficit petitio seu voluntas interpretativa aut generalis...

culo necessitatis. At verò Sacramentum Penitentiae, cum ex sua institutione sit iudicium...

Cum ergo hoc Sacramentum sit iudicium externum seu sensibile, debet includere sententiam sensibilem, & accusationem seu implorationem officii iudicis externam...

Sed contra: moribundus in casu questionis per vitam Christianè actam, quæ indubie sensibilis est, sensibiliter implorat officium iudicis post peccatum commissum...

Quia (reponit Bonæ Spei supra n. 47.) Rituale Romanum & Concilia supponunt, danda esse hujus petitionis, doloris &c. signa externa: loquuntur enim de similibus moribundis...

Si autem quæras, cur potius ad hanc, quam ad Extremam unctionem signa distincta à vita Christiana requirantur? Respondet...

periculo... Nam... (nisi Bon... conveller... p. Herin... dicitis. C... immobil... nisi alii... ctenus a... Nam... lem esse, Christian... etiam iis, quàm Eu... dem mag... ita facile... mam-Un... est pericu... cum; nec... signa exte... ad hoc. Quid e... cilia? R... idem per... pitium... sufficit tel... Penitent... stianæ. S... stiana, in... mum, ho... tempore... tione, q... effectus, & setur hoc... suscipere... salutem:... tis. Vide... disp. i. fe... Venio... Spei vide... Rituale... stinatis, & dis non o... cognosce... subscrito... obstinati... ceras, qu... vel differer... beneficii s... signa dol... aliena (si... candi occ... derelinquer... aut qui p...

periculum, ne hoc Sacramentum fiat essentialiter mancum, uti ne illud; & ex altera potior est ratio, ad illud petendi signa externa, præter vitam Christianam, quam ab hoc. Unde corruit totum fundamentum P. Herincx ab Augustino & ratione. Hucusque Bonæ-Spei, falsò sibi persuadens destructionem totius fundamenti P. Herincx.

Nam in primis, auctoritas D. Augustini (nisi Bonæ Spei alios arietes adferat ad eam convellendam) stat & in æternum stabit pro P. Herincx, & pro nobis, ut patet ex supra dictis. Quantum ad rationem, & hæc ipsa immobilis permanet, & jugiter permanebit; nisi aliis rationibus oppugnetur, quam hæcenus à Bonæ-Spei fuit oppugnata.

Hæc ab uno, Confessionem valde difficilem esse, maxime illis, qui licet Christiani sint, Christianè tamen non vivunt; & quamvis, etiam iis, qui Christianè vivunt, difficilior sit, quam Eucharistia vel Extrema-UNCTIO; equidem magis necessaria est ad salutem, & ideo ita facile præsumendum peti, ac ipsam Extremam-UNCTIOnem. Unde ex hac parte non est periculum, ne hoc Sacramentum fiat mancum; neque est potior ratio, ad illud petendi signa externa, præter vitam Christianam, quam ad hoc.

Quid ergo ad Rituale Romanum, & Concilia? Respondeo: Jam vidimus Concilia idem per omnia testimonium requirere ad Baptismum & Pœnitentiam; sed ad Baptismum sufficit testimonium Fidei Christianæ: ergo ad Pœnitentiam sufficit testimonium vitæ Christianæ. Si enim qui instituitur in Fide Christiana, in ordine ad suscipiendum ritè Baptismum, hoc ipso censetur implicite velle suo tempore Baptismum suscipere; pari certè ratione, qui jam baptizatus est, & Christianus effectus, vivendo conformiter suo statui, censetur hoc ipso implicite velle congruo tempore suscipere Sacramenta, maxime necessaria ad salutem: ergo Pœnitentiam in articulo mortis. Vide quæ ad idem propositum diximus disp. 1. sect. 8. concl. 2.

Venio ad Rituale Romanum, quod Bonæ Spei videtur inspexisse, sed non perspexisse. Rituale Romanum loquitur tum de sanis obstinatis, tum etiam de infirmis seu moribundis non obstinatis, sed diversimodè, ut scilicet cognoscet ex ipsis verbis Ritualis, quæ mox subscribo. Et primò quidem tractat de sanis obstinatis, dicens: Videat autem diligenter Sacerdos, quando & quibus conferenda, vel neganda, vel differenda sit Absolutio, ne absolvat eos, qui talis beneficii sunt incapaces; quales sunt, qui nulla dant signa doloris, qui odia & inimicitias deponere aut aliena (si possunt) restituere, aut proximam peccandi occasionem deponere, aut alio modo peccata derelinquere, & vitam in melius emendare volunt, aut qui publicum scandalum dederunt, nisi publicè

satisfaciant, & scandalum tollant: neque etiam eos absolvat, quorum peccata sunt superioribus reservata.

Adhuc dubitas, an Rituale ibi loquatur de sanis & obstinatis, qui possunt dare expressa signa, si velint? Noli dubitare, si non vis errare. Et de his verbis loquitur P. Herincx, quod Bonæ Spei non potuisset ignorare, si voluisset aperire oculos & cernere, quæ aperta sunt.

Si verò (prosequitur Rituale) quis constituitur in periculo mortis constitutus, absolvendus est ab omnibus peccatis & Censuris quantumvis reservatis (cessat enim tunc omnis reservatio) sed prius si potest, cui debet satisfaciat: ac, si periculum evaserit, & aliquà ratione Superiori, à quo aliàs esset absolvendus, se sistere teneatur; cum primum poterit, coram eo se sistat, quidquid debet præstiturus. Quod si inter constitutum, vel etiam antequam incipiat confiteri, vox & loquela egrum deficiat, nuntius & signis conetur, quoad eius fieri potest, peccata pœnitentis cognoscere; quibus utcumque velin generè vel in specie cognitis, vel etiam si constituti desiderium, sive per se, sive per alios ostenderit, absolvendus est.

Neque hæc verba ignoravit P. Herincx, sed sibi ipsi objectit, dicens: Instabis; Requirit saltem, agens postea de infirmis, signum doloris (tunc distinctum à vita Christianè acta) de quo testentur qui adstant: quod & requirunt aliæ auctoritates. Et Respondet I. negand. Assumptum: nam solum dicunt, tunc dandam Absolutionem, & quidem absolute; non negant, quod possit dari, saltem sub conditione; in casu nostro: exprimitur enim tantum id, quod est certum. Sicut Rit. Rom. tit. de Sacramento Pœnitentiæ, tradens, in periculo mortis quemlibet Sacerdotem posse à quibuscumque Censuris & peccatis absolvere, si approbatus desit Confessarius; tradit hoc, quod certum est, abstractans ab eo, quod est controversum, an scilicet, etiam sine hac conditione, possit id quilibet Sacerdos. Hæc ille.

Et quidem existimo (quidquid Bonæ Spei dicat) Rituale nil minus, quam de conditionata Absolutione agere, cum in toto Tit. de Sacramento Pœnitentiæ, ne semel quidem ejus meminerit; non quòd supponat eadem omninò requiri ad utramvis Absolutionem (quamquàm & eadem requirantur, sed non eadem certitudine) sed quia agit de illa Absolutione, quæ regulariter & per se tam sanis, quam infirmis ministrari debet, quæ indubiè est Absolutio absoluta, cum non soleant Sacramenta ministrari sub conditione, nisi quando occurrit aliqua dubitatio de legitima materia, forma, ministro aut dispositione suscipientis, prout in præfati casu occurrit dubitatio de legitima materia.

Quantum ad simile, quod supra assertit P. Herincx, notandum, quod in toto illo Tit.

142. Obiectio ex Herincx;

143. Rituale non videtur loqui de Absolutione conditionata.

144. Expenditur simile, quod Tit.

mentum Pœnitentiæ, nisi ut procederet, nisi specie accusetur, ut impleret sententiam illam implorantem; ridiculum aliquis accusat, ut cras ab infestationis. sit iudicium includere sententiam seu imputationem externam sententiam dolorem et esse accusat. peccatum. Ita casu quaestio, quæ indubiè orat officium in id est, prout per eandem Pastoris, ut cæcis, ut unguat Christianam Confessionem. Cur ergo non dicitur Pastor potest; & Patet res. præp. n. 47.) supponunt; oris &c. signa similibus motu paribit) tatis, ut malè. nec de sola tatum relinonata absolvi ideo præcipue utam non dicitur. Abfoluionis; sumptam, & utem non est, uti hucusque. hanc, quam a distincta à Respondeo; am Pœnitentiam actus pœnitentiam Confessionem valde difficilium peti, m, quæ confessionem petit parte non est pericu-

affert Her
rinck.

Tit. de Sacram. Pœnitentiæ nihil habetur ad
propositum præter verba mox allegata : in his
autem nulla fit particularis mentio Confessarii
approbati, aut ejus absentia; nisi fortè per
Confessarium approbatum intelligas Superio-
rem, inter quos tamen non parva est differen-
tia, ut suo loco patebit.

Deinde, est Superior foret præfens, quan-
do inferior absolvit à reservatis in periculo
mortis; equidem si periculum evaserit, & aliquâ
ratione Superiori, à quo alias esset absolvendus, se-
sistere teneatur; cum primùm poterit coram eo se-
sistat, non iteratò absolvendus, sed, quidquid
debet, præsturus. Ergo ex his verbis non cla-
rè videtur colligi, Rituale intelligendum esse
de Absolutione in absentia Superioris. Quid-
quid sit de hoc (de quo plura proprio loco)
liquidò constat, Concilia sapissimè decer-
nere ac definire, quæ certa sunt, præcidendò
ab his, quæ sunt dubia; quod sufficit ad præ-
sentem quæstionem.

145.
Rituale Ro-
mano op-
ponitur Sa-
cerdotale
Romanum.

Atque ut Rituale Romanum faveret Ad-
versariis nostris, illi opponimus Sacerdotale
Romanum, quod in Tract. de Sacramento
Pœnitentiæ c. 26. ex S. Antonino adfert se-
quentia verba: *Talis infirmus, qui amisit loquē-
tam vel usum rationis, si bene vivebat ut bonus fide-
lis, & frequentabat Confessionem & Communionem,
quamvis non petierit Sacramenta, quia ex infir-
mitate talia acciderunt: vel etiam si malus & obsti-
natus diu perseverans in peccatis est, & diu non con-
fessus; si petiit Sacerdotem ut confiteretur, ostendit
se velle facere omnia, quæ debet; & interea factus
est mutus, vel phreneticus, & periculum est in morâ,
debet præsupponi contritus, & faciente aliquo Con-
fessionem generalem pro eo, sicut fit in populo, Sa-
cerdos faciat Absolutionem ab omni sententia &
peccato. Deinde debet dari ei Eucharistia à proprio
Sacerdote seculari, quamvis non sit confessus, quia
non potuit.* Ita refert Lugo disp. 17. n. 36.

146.
Lugo con-
tinetur ejus au-
thoritatem
enervare.

Sed continuò adjungit: In quibus (ver-
bis) non satis constat, an sermo sit de Ab-
solutione sacramentali, cum dicat, præmit-
tendam esse Confessionem generalem ab alio;
& postea subjungit esse communicandum,
quamvis non sit confessus. Denique ibi etiam
dicitur, in periculo quando non est Sacerdos,
bonum esse confiteri laico, licet non sit ne-
cessarium, quod jam communiter non con-
sultur. Hæc ille; ut enervet auctoritatem
hujus Sacerdotalis.

Et ad eundem finem disp. 20. de Sacra-
mento Eucharistiæ n. 82. sic ait: Solùm afferti
potest (contra celebrationem Missæ in mari)
quoddam Rituale antiquum approbatum à
Leone X. cujus meminit Navarrus in Miscel-
lan. de Oratione Miscel. 90. ubi i. p. tract. 4.
c. 35. dicitur: *In loco succubanti, ut in mari &
fluminibus, celebrare non licet alicui.* Hoc tamen
parùm probat: primò, quia de approbatione
Leonis non constat, nec de auctoritate illius

Sacerdotalis, de quo solùm Navarrus dicitur
Liber Sacerdotalis à Leone X. (ut ajunt)
probat, quem nobis monstravit R. in Chri-
sto P. &c.

Ceterùm in ipso Sacerdotali, quem in
nostra Bibliotheca habemus, non invenitur
illa Leonis approbatio: solum dicitur in
fronte libri, fuisse multoties approbatum au-
thoritate Pontificum. Postea verò, cum ite-
rum impressus sit Venetiis anno 1568. dempta
fuerunt verba prædicta de approbatione sum-
morum Pontificum. Secundò, quia illa ap-
probatio Leonis, si quæ fuit, non videtur
sonare plus quàm licentiam, non verò præ-
ceptum aut legem.

Tertio, quia aliqua ibi continentur in
ordine dicendi Missam siccam, quæ correctio-
ne indigent, quale est, quòd dicuntur ora-
tiones post Communionem, quæ tamen cum
mentionem ut plurimum faciant Sacramenti
percepti, certum est non posse tunc dici,
quando consecratio aut sumptio non præcessit.
Ad sumptum ergo habetur, quòd ille Auctor
locutus sit sicut alii Auctores, qui hoc ipsum
dixerunt, non licere celebrare in mari; &
ideo illa doctrina merito fuerit approbata.
Hucusque Eminentissimus.

His tamen non obstantibus, dico ego
primò: in verbis supra relatis satis constare,
quòd sit sermo de Absolutione sacramentali.
Siquidem certum est, juxta Rituale Rom-
anum Pauli V. & alias auctoritates non fene-
re allegatas hic & alibi, sacramentaliter absolvi
posse & debere peccatorem, quantumvis gravi-
ssimum, si petiit Sacerdotem ut confiteretur,
& ostendit se velle facere omnia quæ debet,
tametsi in particulari nihil fuerit confessus.
Perspicuè autem manifestum est, Sacerdotale
Romanum loqui de tali peccatore. Verba
sunt clarissima. Ergo de Absolutione sacra-
mentaliter. Cumque æquiparet illi peccatori in-
firmum, qui bene vivebat ut bonus fidelis,
& frequentabat Confessionem & Communionem;
quamvis non petierit Sacramenta; li-
quidè professò, & hunc infirmum, juxta
Sacerdotale Romanum, sacramentaliter posse
& debere absolvi.

Quòd autem dicit, præmittendam esse
Confessionem generalem ab alio, intelligit
sicut solet fieri in populo, videlicet ceremo-
nialiter; non quasi illa esset necessaria ad
Absolutionem subsequentem; sed eo modo,
quo solet præmitti administrationi Viaticæ
(quæ ibidem præscribitur) quamvis non sit
confessus peccata sua in specie & sigillatim,
sicut fieri assolet.

Nec errat in eo, quòd dicat, in periculo
quando non est Sacerdos, bonum esse confiteri
laico; nam ita docet Magister Sent. 4. dist.
17. ubi: *Si tamen defuerit Sacerdos, proximo vel
socio est facienda Confessio.* Et infra: *Tanta itaque*

vis Confessio
proximo:
potest vere-
ranti nec
constituitur
tamen digni-
conficitur

Fateor
non conf
Confessio
num ideo
eam esse
festi. 14.
apud Sacer
aliquis in v
liationem c
ste offensa
possit &c.
impræsen
Sacerdot
tatis deco

149.
Regem in
Missæ licet
dicatur
Orationes
pot com-
municat

148.
Abbas
dicitur
147.
Abbas
dicitur
146.
Abbas
dicitur

Accedi
vere Miss
gendum,
ibi: Et i
quod nul
Respo
eas dicit
cognosca
sic intelli
Oratione
aliud ob

Ceter
Postea ver
1568. de
tione Sum
nam pot
in simili
tanta co
doctrina
dicitur)

144.
143.
142.
141.
140.
139.
138.
137.
136.
135.
134.
133.
132.
131.
130.
129.
128.
127.
126.
125.
124.
123.
122.
121.
120.
119.
118.
117.
116.
115.
114.
113.
112.
111.
110.
109.
108.
107.
106.
105.
104.
103.
102.
101.
100.
99.
98.
97.
96.
95.
94.
93.
92.
91.
90.
89.
88.
87.
86.
85.
84.
83.
82.
81.
80.
79.
78.
77.
76.
75.
74.
73.
72.
71.
70.
69.
68.
67.
66.
65.
64.
63.
62.
61.
60.
59.
58.
57.
56.
55.
54.
53.
52.
51.
50.
49.
48.
47.
46.
45.
44.
43.
42.
41.
40.
39.
38.
37.
36.
35.
34.
33.
32.
31.
30.
29.
28.
27.
26.
25.
24.
23.
22.
21.
20.
19.
18.
17.
16.
15.
14.
13.
12.
11.
10.
9.
8.
7.
6.
5.
4.
3.
2.
1.

vis Confessionis est, ut si deest Sacerdos, confiteatur proximo: sapè enim contingit, quòd penitens non potest recundari coram Sacerdote, quem desiderat nec tempus, nec locus offert. Et si ille, cui confitebitur, potestatem non habeat solvendi, sit tamen dignus venià Sacerdotis desiderio, qui crimen confitetur socio.

Fateor, talis Confessio jam communiter non confutitur; sed quid tum? Nam etiam Confessio publica communiter non confutitur; num ideo mala? Num ideo errat, qui dicit, eam esse bonam? Ceterum (inquit Trident. sess. 14. c. 5.) quoad modum confitendi secretò apud Sacerdotem, est Christus non veruerit, quin aliquis in vindictam suorum scelerum, & sui humilitationem cum ob aliorum exemplum, tum ob Ecclesie offensæ ad satisfactionem delicta sua publicè confiteri possit &c. Sed de hac re plura suo loco. Sufficiat impræsentiarùm, quòd propter hoc dictum, Sacerdotali Romano nihil omninò auctoritatis decedere debeat.

Uti nec propter illud, quòd continetur in ordine dicendi Missam, putà quòd dicantur Orationes post Communionem; siquidem hæ Orationes, si aliquæ vel plures sint, quæ faciant mentionem Sacramenti percepti, intelligi possunt de sumptione spirituali; sicuti Ecclesia dicit, et solum Sacerdote sacramentaliter communicante: *Satisfi Domine familiam tuam numeribus sacris* &c. cum tamen tota familia ejus non sit sacramentaliter satiata. Similiter etiam dicitur: *Orate, ut meum ac vestrum Sacrifcium* &c. cum tamen solus Sacerdos realiter consecret corpus & Sanguinem Christi, in quâ consecratione consistit essentialiter Sacrificium.

Accedit; quòd tota Missa sicca non sit, nisi verè Missa adumbratio. Ergo nihil hic corrigendum, quiddid doceat Navarrus supra, ibi: Et ita qui eas diceret; mentiri videretur, quod nulla de causa facere licet.

Respondeo: Non videtur mentiri, qui ita eas dicit; ut adstantes ex circumstantiis clarè cognoscant mentem contrariam. Non tango sic intelligi posse Sacerdotale, quòd dicuntur Orationes post Communionem, nisi aliquid aliud obstat.

Ceterum, quod Eminentiss. supra addit: *Postea verò, cum iterum impressus sit Veneris anno 1568. dempta fuerunt verba prædicta de approbatione Summorum Pontificum*, nihil me terret: nam potuit factam fuisse studio partium (prout in similibus casibus subinde contingit) quæ tanta cum contentione oppugnant nostram doctrinam, ut (quemadmodum communiter dicitur) Herculi clavam è manibus extorquere velle videantur. Sed in ventum pulverem portant. Nisi ergo ostendatur nobis, quâ auctoritate verba prædicta, de approbatione Summorum Pontificum, fuerint omnia, credimus priori editioni; & sufficit doctrinæ no-

stræ, quòd illæ approbationes sonent licentiam, ut securè possit praticari.

Appositè quidam dixit: *Veritas premitur, sed non opprimitur*. Italicè: *Verità non può star sepolta*. Flandricè:

Al leyt de waerheyt in het graff / Al wat haer duchte / dat moeter af.

Hinc postquam in Conclusionem nostram graviter fuisset investus Joannes Malderus Episcopus Antuerpiensis, signanter Tract. de sigillo Confessionis c. 15. postea tamen, omnibus maturè perpensis; ipsam verè probabilem censuit, ut in publica Disputatione; habita Antuerpiæ in nostro Conventu an. 1652. 5. Februarii, cui ego interfui, testatus fuit immediatus illius successor, Illustrissimus D. Gaspar Nemiùs, postea Archiepiscopus Cameracensis; declarans similiter coram toto Auditorio, eam esse verè probabilem, & in praxi securam.

Eandem tenuit Jacobus Janfonius (teste Lessio q. 9. Supplem. n. 20.) & apertissime Joannes Hesselius in explicatione Sacramenti Penitentia c. 55. in fine; ubi sic ait: *Hactenus de illis, qui periverunt Sacerdotem Confessarium; sed quid; si quis fidelis sic opprimatur aliquo morbo, ut nec constet eum perivisse Absolutionem? Respondeo; tali etiam impendendum esse Reconciliationis beneficium, si vixerit sicuti Christiani communiter solent vivere; quia de tali præsumere debemus, quòd penituerit. Et si non proficit; factius attamen est hinc in aliquo abudare, quàm deficere. Et ille est casus Augustini in loco jam citato in cap. ult. lib. 1. de Adult. Conjug. Quòd si constaret talem esse hæreticum, non deberet fieri. Hæc præfatus Auctor.*

Eandem sententiam docuerunt P. Smifog, & multi alii Theologi doctissimi ex Seraphica Familia; & sæpiùs defenderunt publicè in hac Academia PP. Societatis Jesu, me præsentè; & cum unâ vice interrogassem Præsidentem Disputationis, num etiam liceret absolvere eum, qui solùm ante peccata Christianè vixisset, noluit respondere: *Ita*, vel: *Non*; sed dixit, se ab hoc casu abstrahere, timens utique, ubi non erat timendum.

Eandem opinionem docuit Homobonus in Exam. Eccl. p. 1. tract. 7. c. 18. q. 84. ubi sic asserit (ut refert Diana p. 3. tract. 3. resol. 8.) Prudenter aget Parochus, si favorabiliori illi opinioni adhaereat, quæ sentit Absolutionis beneficium moribundo impendi posse, etiamsi nullum confessus sit peccatum, nec Confessarium petierit, nec indicia adhibuerit, ex quibus actus Contritionis vel Attritionis argui possit, modò talis in mortis articulo constitutus; Christiano more vivere solet, & bonus ac fidelis homo æstimaretur.

Quòd quidem placitum in praxi referunt amplexum fuisse Clementem VIII. Pontif. Max.

150. Auctores aliqui, qui nostram sententiam censuerunt probabilem.

Malderus

Janfonius

Joan. Hesselius

Smifog

1510. Quam etiam prædicasse dicitur Clem. VIII. Homobonus, Diana

Max. ac prudentissimum virum: cùm enim quidam ex Fabrica D. Petri præcepisset, & illum cadentem vidisset, Absolutionem ei dedit dicens: *Si es capax, absolvo te à peccatis tuis.* Quæ sententia illâ sanè ratione confirmatur, quòd in necessariis ad salutem tutior pars est amplectenda, & certiori periculo occurrendum est; & irreverentia Sacramenti, vel sacrilegii periculum, tum conditione apposita, tum auctoritate DD. hanc opinionem tuentium cessare dicitur. Ita ille.

152. Respondet Lugo de Pœnit. disp. 17. n. 34. hanc narrationem nullum habere fundamentum: diligenter enim petri (inquit ille) à multis doctis & prudentibus viris, qui jam à multis annis in hac Romæ Urbe commorantur, & ipsius Clementis tempore aderant, qui rem omninò fabulosam putant.

& Arriaga. Addit Arriaga disp. 36. n. 15. Neque omninò esse eam historiam ad propositum casum; quia potuit prudenter cogitare Pontifex, illum hominem adhuc in casu ipso habuisse iudicium plenum, & agnovisse suum periculum, & desiderasse Absolutionem; hoc autem non sufficit ad loquendum universaliter de omnibus moribundis, qui frequentissimè ita repentino morbo obruantur, ut nullo modo possint agnoscere se esse in eo periculo; ideoque nec nos possumus præsumere in eis esse sufficientem dispositionem pro Absolutione. Adde, neque eam totam interiorem dispositionem tunc de novo habitam, esse sufficientem, sinè exteriori petitione Absolutionis. Hæcenus Arriaga.

153. Utrum sit de veritate istius historie (quia non dubito multas falsas historias circumferri, & pro veris vendi) ab ea non pendet probabilitas nostræ Conclusionis. Interim si vera est, & si Pontifex potuit prudenter cogitare, illum hominem in ipso casu desiderasse Absolutionem; dico, hoc sufficere ad loquendum universaliter de omnibus, saltem Christianè viventibus, qui repentino morbo obruantur; quia repentinus casus non minùs fortè natus est turbare rationem & usum rationis, adeoque impedire debitam dispositionem, quàm repentinus morbus.

Arriaga. Audiamus ipsum Arriagam n. 28. Ex his (inquit) qui vel aquis, ubi vix non sunt submersi, vel cadendo &c. incurrere talia pericula (intelligit pericula mortis) & ad se postea rediere, aliquos audivi, & semel dum exirem ex navi cadens in aquam sat profundam, expertus sum ipse, vix quidquam de altera vita, aut de dolore de peccatis eis occurrere; sed totam attentionem ad se trahi ab ipso periculo. Hæc ille. Si ergo Pontifex potuit prudenter cogitare, illum hominem in ipso casu desiderasse Absolutionem, non obstante illâ experientia; cur ego non possum idem cogitare de omnibus, saltem Christianè viventibus, qui repentino morbo obruantur?

Etsi namque in tali peccatore sic oppresso (inquit Marchantius supra) nullum mihi signum appareat, quod materiam Confessionis faciat mihi sensibilibiter præsentem, in ordine ad Absolutionem; nec mihi proinde certò constet, peccatorem sic obmutescentem de peccatis aut salute cogitare; immò nec appareat eum ratione uti: potest tamen fieri, ut non tantum intus de peccatis doleat, contritèque desideret, sed etiam aliqua signa edat per se sensibilia, etsi mihi incognita, ut sunt suspiria, gemitus, aspirationes, oculorum fixi intuitus, aut alii in corpore motus, qui etsi doloris corporalis aut naturæ patientis sint ordinariè signa; nihilominùs ab ipso peccatore quandocumque ordinantur, ut internæ penitentiaæ nuntii. Unde absolvendo eum sub conditione, & munerè ac Charitatis in hac extrema necessitate satisfacio; & conditio omnem irreverentiam & defectum, qui subesse possent, tollit; & in anxietate tanta animam Deo commendo intentione communi Ministris Ecclesiæ, quæ (ut supra dicebat S. Augustinus) Nullum ex hac vita sinè artha suæ pacis exire velle debet.

Confirmor in hac ignotorum signorum declaratione; eò, quòd mihi semel extremo periculo post Extremam Unctionem laboranti, & per omnia sensuum operatione desituito contigit. Sensibus omnibus desituito eram, excepto auditu, ratione autem & iudicio firmo & recto intus utebar; ita ut cùm me deficeret, & ex Medico foris loquente, & ipsius naturæ debilitate perciperem, firmiter me Dei misericordia commendabam, & pium affectum aliquem foris conabar præstare: unde mirum est, si fortè gemitu aliquo vel respiratione, vel doloris nutu illud non ostenderim, quamvis adstantes illa non notarent, nisi fortè et erant signa naturæ patientis. Ab illo tempore in animum induxi, quòd si quovis modo aliquem Catholicum sic oppressum reperirem, necessarium aliquod mihi intelligibile Penitentiaæ dare posset, nihilominùs sub conditione abolverem; eò quòd fortè aliquod signum Penitentiaæ edat, etsi mihi incognitum. Huculque Marchantius; in eo dumtaxat recedens à nostra sententia, quòd requirat aliquod signum externum Penitentiaæ, etsi incognitum Confessario.

Ejusdem opinionis est Averfa q. 10. sect. 18. §. Sed ita hæc res conciliari & resolvi posse videtur: non valere prorsus Absolutionem ei, qui nullo signo externo actum aliquem Confessionis fecerit, quamvis in sua mente contritus & contritus existat; atque adeò Sacerdotem non debere nec posse ei Absolutionem impendere, de quo sibi constet, nullum Confessionis actum externum effecisse. At ex alia parte fortè valere Absolutionem datam ei, qui aliquod signum externum Confessionis fecerit, quam-

quamvis non ad Confessarii notitiam deduxerit: atque adeo, si saltem dubitari possit, si sic fecerit, posse ei sub conditione Absolutionem impendi. Hec ille.

Sed quæ necessitas, aut utilitas alicujus signi, quod quæ tale nec oculus vidit, nec auris audivit, adeoque non ascendit in cor Confessarii nec mediatur, nec immediatè? Ideo Aversa requirit signum externum potius ad Absolutionem, quam ad Extremam Unctionem, quia externa petitio est materia Sacramenti Penitentiae, secus Extremæ Unctionis. Esto; cur talis petitio non est vita Christianè acta? Deinde externa petitio, incognita Confessario, parùm aut nihil distat ab interna petitione in ordine ad Absolutionem; siquidem per illam externam petitionem non magis peccata penitentiam innotescunt Confessario, quam per meram internam desiderium. Numquid ille confiteatur, qui in cubiculo suo nemine præsentante, vidente vel audiente recitat peccata sua, aut alia signa doloris efficit? Ad Confessionem pertinet, *Ut peccator omnia peccata, quorum memoriam habet, suo Sacerdoti confiteatur integraliter*, inquit Florent. in Decret. Eugenii. Quis autem dixerit, talem confiteri Sacerdoti?

Omnes (inquis) dixerint, talem confiteri Sacerdoti absenti; quid enim aliud est Confiteri Sacerdoti absenti, quam exterius exprimere sua peccata in generali vel in speciali, ubi & quando Confessarius per se non potest illa peccata percipere?

Planè hoc est confiteri Sacerdoti absenti, si tamen alii adsint, per quos Confessarius illa peccata potest cognoscere. Hinc Rituale Rom. supra: *Si, inquit, confitendi desiderium, sive per se, sive per alios, ostenderit*. Non ostendit autem, qui illa signa exhibet nullo omnino præsentante, vidente vel audiente ea ut talia sunt.

Quin immò (reponis) ostendit; quia saltem prudenter dubitari potest, an non exhiberit aliqua signa, idque quocumque non constat de opposito, ut existimat Aversa supra §. *At in casu extremae necessitatis*.

Sed interrogo: Quod fundamentum hujus prudentis dubii? Nonne vita Christianè acta? Qui enim Christianè vixit, solet in tali periculo exterius edere aliquod Confessionis signum. Si ergo vita Christianè acta pro illo articulo est signum, & quidem externum, signi externi voluntatis internæ confitendi; cur non etiam sit signum externum voluntatis internæ confitendi, idque quocumque non constat oppositum, id est, quocumque non exhibuit contrarium signum externum, id est, signum nolitionis confitendi? Non video, quid obstat. Jam autem signum externum interni desiderii Absolutionis seu Confessionis, secundum communem sententiam, est sufficiens Confessio pro isto articulo.

Et ideo ante Homobonum propugnavit Conclusionem nostram Molfesius in Summatom. 1. tr. 7. c. 5. n. 48. & 49. Quia (inquit) in tali casu potest esse (prout in dubio præsumitur) ut quis sit memor salutis æternæ, & interitus habeat aliquam efficacem Attritionem; quæ rectè dispositus sit recipere sacramentalem Absolutionem, & de attrito fieri contritus. Nec urget dicere; quòd multoties, qui ex insperato loquelam amittunt, non solent habere peccatorum Attritionem; quia præoccupati timore mortis ad alia non advertunt: nam responderetur, in his frequentius accidere, ut cogitent de peccatis suis, ut experientia docet; & leges adaptantur ad ea, quæ frequentius, non autem quæ raro accidunt. Sic Molfesius, ut refert Diana supra.

Hanc etiam sententiam (teste Diana ibidem) docet Antonius de Liratis in Sum. edita Romæ cum approbatione Magistri S. Palatii anno 1611. p. 1. c. 35. n. 7. Et observari præcepit Alexander Ludovicius Archiepiscopus Bononiensis (qui postea fuit Summus Pontifex dictus Gregorius XV.) in Memoriali Confessariorum c. 1. de Forma Sacramenti Penitentiae nu. 16. fol. 215. edito Bononiæ apud Joannem Baptistam Bidellum anno 1623.

Respondet Lugo supra n. 35. In ejusmodi instructionibus, quæ in privato aliquo Episcopatu eduntur pro Confessariis, proponi solet resolutio juxta opinionem illorum Theologorum, quibus cura demandata est. Unde in Constitutione Compostellana ita in contrariam partem inclinatum fuit, ut præciperetur, penam etiam statuat, ne ullus absolveret eum, qui aliquod peccatum in particulari non fuisset confessus, quia Absolutio defectu materiæ valida non esset, sed sacrilega. Hac ille.

Addere potuisset Pastorale Mechliniense supra allegatum, ibi: *Licet Sacramentum Extremæ Unctionis regulariter post Penitentiam & Eucharistiam ministrari debeat; ei tamen, qui ob insaniam, furorē vel alium morbum hæc Sacramenta recipere non potest, conferenda est Extrema Unctio sine prævia Confessione*. Ergo aliquid amplius requiritur ad ministrandum Sacramentum Penitentiae, quam ad conferendam Extremam Unctionem.

Transeat, Memorialē istud Alexandri non aliam auctoritatem habere, quam privati hominis ita sentientis, hoc nobis sufficit, ut dicamus illam sententiam probabilem: non enim est verisimile, quod Gregorius XV. permisisset praticari in suo quondam Archiepiscopatu opinionem improbabilem, præsertim in materia Sacramentorum.

Quæ cum ita sint, nescio qua fronte aliquis audeat negare, primam partem Conclusionis esse probabilem, saltem ex principio extrinsecò, id est, auctoritate doctissimorum Virorum,

157. Ante Homobonum docuit nostram sententiam Molfesius.

Eandem docet Antonius de Liratis & observari præcepit Alexander Ludovicius Archiepiscopus Bononiensis.

158. Respondet Lugo.

Pastorale Mechliniense.

159. Non videtur posse negari probabilitatem nostræ sententiae.

rum, qui eam propugnant, & quotidie propugnant ac prædicant.

Caramuel.

Quod si forte alicui non sufficiant auctoritates à nobis jam allegatæ, videat Caramuelem Theol. Fundam. t. edit. à n. 1305, usque ad n. 1321. ubi plures inveniet; nec non rationes, estò minimè convincentes, saltem probabiliter (salvo meliori) persuadentes hanc veritatem, nemini nocivam, & fortè pluribus necessariam ad æternam salutem.

160.

Vita Christianè acta saltem est dubia Confessio.

Et dato, quod vita Christianè acta nequidem probabiliter esset Confessio; quis præsumat affirmare, tot Virorum non infimæ notæ testimonia nequaquam sufficere, ut prudenter possim dubitare & dicere: *Fortè vita Christianè acta est Confessio externa peccatorum pro articulo mortis, quando alia Confessio est impossibilis?* Si autem prudenter id possum dicere; cur prudenter non possum absolvere, saltem sub conditione?

Nonne in extrema necessitate licet sub conditione baptizare in aliquo liquore, de quo negativè dubitatur, an sit aqua naturalis, quando certior aqua haberi non potest? Planè licet. Cur ergo in extrema necessitate non liceat sub conditione absolvere, quando negativè dubitatur de legitima Confessione? Fortè penitens ex parte sua adhibuit materiam necessariam, cur igitur, quando certior materia est impossibilis, non poterit adhiberi Absolutionis forma, saltem sub conditione? Nonne adhibetur, quando dubitatur, an signa doloris orientur ex vera penitentiâ, vel potiùs ex angustia & marore ipsius morbi? Quando dubitatur, an signa doloris exhibeantur in ordine ad Claves? Quando dubitatur, an confitens habeat usum rationis? Quando materia Confessionis est peccatum negativè dubium?

161.

Probatur nostra sententia ex praxi Confessoriorum Castrensiùm.

Accedat praxis Confessoriorum Castrensiùm, qui passim absolvunt milites, cum eos in pugna vident cadentes, non expectato ullò signo doloris.

Respondet Arriaga disp. 36. n. 15. Manifestum vitæ periculum prævisum potest præsumi, aliquem dolorem de peccatis & desiderium Absolutionis extorsisse: & verò communiter de hoc ipso præmoneri solent ante; immo interrogari, an non petant Absolutionem, si fuerint læsi periculose? Hoc autem non potest præsumi de aliis, qui inopinatè extra se facti sunt.

Responsio Arriagæ re-jiciunt.

Verùm de illa interrogatione mihi non constat, nec credibilis est; alioquin, cum instanti pugna possint milites absolvi, etiam omnes simul, hisce verbis: *Ego vos absolvo*; cur non potiùs tunc confiterentur?

Respondet Arriaga: quia cum pauci sint ordinariè Confessarii, & milites multi, non facilè possunt confiteri.

Sed contrà: tali casu sufficit Confessio generalis, vel saltem particularis unius tantum

peccati, quæ facillima est. Hinc admittà praxi, Respondet, ex ea solum sequi, Aliquos esse in sententia horum Auctorum; non tamen propterea veram illam esse. Optima responsio, Sufficit nobis, quod sit probabilis, aut saltem dubia, ut possit & debeat prædicari.

Et sanè cum homines sciant mille periculis se expositos, quotidie subitanè moriendi; cur illa pericula non possunt præsumi, aliquem dolorem de peccatis & desiderium Absolutionis extorsisse ab hominibus, qui Christianè vivunt, & per consequens Christianè mori volunt? Qui quotidie recitant Orationem Dominicam, in qua confitentur debita sua, & petunt eorum remissionem, mediis utique à Deo institutis? Pia & prudens est præsumptio, ac sufficiens ad Sacramentum ministrandum, saltem sub conditione.

Dices: Non sufficit, quod sit petita Absolutio in prudentum præsumptione; sed requiritur primò, ut saltem in prudentum præsumptione adhuc petatur dum absolvitur, ne Absolutio sit sacrilega: hoc autem de tali moribundo nullus prudenter præsumere potest; quia signum ab eo petita Confessionis, videlicet antea bene acta vita, idem perseveret in amentia & sapientia, post primam & milles repetitas Absolutiones, quas non peteret, estque potiùs signum securitatis gratiæ, & animæ boni status, quam Confessionis petita: unde allata præsumptio est valde imprudens, & nata causare tot sacrilegia, quot Sacerdotes ad talem moribundum successivè accedunt, si priùs datas Absolutiones ignorent; cum ex tali signo, nequidem probabiliter, præsumi possit, quod moribundus de præsentis Absolutionem petat.

Secundò requiritur, ut illud signum ad petendam Confessionem specialiter, saltem ab infirmo, ordinetur; alioquin hanc non significaret. Jam autem infirmus vitam Christianam non direxit tanquam signum petitionis, seu desiderii Absolutionis.

Respondeo ad ultimum; hominem baptizatum ideo Christianè vivere, ut possit Christianè mori; adeoque si non explicitè, saltem tacitè & interpretativè ordinare vitam Christianam ad suscipienda illa Sacramenta, quæ Christianè morientibus solent conferri; & idcirco absque alia petitione confertur ipsis Extrema Unctio & Eucharistia. Sicut ergo in ordine ad illa Sacramenta, expressa & tacita petitio æquiparantur; cur non similiter in ordine ad Sacramentum Pœnitentiæ? Estò enim petitio ista sit pars essentialis, aut quasi essentialis Sacramenti Pœnitentiæ (quod etiam Nonnulli negant) queritur, cur illa petitio debeat esse expressa, & non sufficiat tacita seu interpretativa?

Planè (inquis) queritur, & probatur non sufficere; quia, secundum DD. communiter, non

non sufficit putà amor formalis C

164. *Quæritur an sufficiat confessio, quæ interpretativa est.*

peccato con-gendi illa qui amat peccatorum dolorem elicere, ut sine tali m succuri on Porro il-

165. *Quæritur an sufficiat confessio, quæ interpretativa est.*

num) tam matione, q adeoque pr-ticulo mori Christiana n quando ma est impossib- lutione, e omnium pec- solvitur infi- Confessariis docuimus. stiana etiam- nes, tamen- lutionis: q- rientibus it- nis accesser-

166. *Quæritur an sufficiat confessio, quæ interpretativa est.*

Hinc im- ralem infirm- inquisitione- subest ratio- ex impruden- rint; propt- medio salut- potest illi p-

167. *Quæritur an sufficiat confessio, quæ interpretativa est.*

Urges: in- illo casu; q- get Absolut- dispositus, ex Sacramen- accipiet eu- Extremæ U- Respond- Unctionem- ficantem, ergo ad ma- mentum Po- Extremam- dariò confe- loquendo n- constituto i- certò const- potest) pec-

non sufficit tacita seu interpretativa Contritio, potè amor Dei super omnia; sed requiritur formalis Contritio.

164. Respondeo, Contritio, juxta Tridentinum sess. 14. c. 4. *Animi dolor ac desectatio est de peccato commissio* &c. nec est ulla ratio intelligendi illa verba de dolore virtuali, cum illi, qui amat Deum super omnia, in presentia peccatorum facillimum sit elicere formalem dolorem; immò moraliter impossibile, non elicere, ut patet ex alibi dictis. At verò Confessio explicata à Conc. Trident. eadem sess. c. 5. sapè moraliter est impossibilis, & ideo non est verisimile, Christum illam requisivisse. Adde multos expressè petivisse in vita, sive tali modo sibi succurri in extremis, sive succurri omni modo possibili.

165. Porro illa petitio (ut respondeam ad primum) tamdiu permanet in prudentium estimatione, quamdiu res petita non est concessa; adeoque præsens est, quando infirmus in articulo mortis absolvitur: immò propriè vita Christiana non est petitio, nisi in isto articulo, quando magis explicita petitio seu Confessio est impossibilis, idque solum pro prima Absolutione, eo modo, quo particularis Confessio omnium peccatorum: neque enim pluries absolvitur infirmus sive ab eodem, sive à diversis Confessariis, nisi pluries confiteatur, ut alibi docuimus. Quamvis ergo maneat vita Christiana etiam post primam & mille Absolutiones, tamen non est petitio, nisi primæ Absolutionis: quia illa sola solet Christianè morientibus impendi, nisi nova signa Contritionis accesserint.

Hinc imprudenter facerent Sacerdotes, qui talem infirmum absolverent, ante diligentem inquisitionem de priori Absolutione, quando subest ratio de ea dubitandi. Si autem Aliqui ex imprudentia sacrilegè absolvant, ipsi videant: propterea non debet infirmus privari medio salutis, quod, omnibus consideratis, potest illi prudenter ministrari.

166. Urget: Nulla est necessitas illius medii in isto casu; quia vel est justus, & sic non indiget Absolutione; vel est peccator, & indebitè dispositus, adeoque nullum reportat fructum ex Sacramento; vel est debite dispositus, & accipiet eundem fructum per Sacramentum Extreme Unctionis.

167. Respondeo: Non est certum, Extremam Unctionem conferre primam gratiam sanctificantem, cum sit Sacramentum vivorum: ergo ad majorem certitudinem accedat Sacramentum Penitentia. Atque ut certum esset, Extremam Unctionem per accidens seu secundariò conferre primam gratiam, saltem per se loquendo non debet suscipi, nisi ab infirmo constituto in statu gratia. Ergo, nisi aliunde certò constet de statu gratia, debet (si fieri potest) peccator in illum statum prius restitui

per Sacramentum mortuorum.

167. Sin autem de justitia certò constiterit, quamvis tunc ex illo capite non sit absoluta necessitas prævia Absolutionis; equidem sicut adhuc in tali casu censetur desiderare & petere Extremam Unctionem (quamvis non sit necessaria) propter magnam ejus utilitatem: pari ratione censetur etiam desiderare & petere Absolutionem, adeoque si probabile est, quòd validè dari possit, per consequens dari debet, sicut dari debet Extrema Unctio; habet enim quisque jus petendi hæc Sacramenta pro isto articulo, etsi non sint omninò necessaria ad salutem. Si timeas periculum irreverentia, quoniam valor Sacramenti Penitentia non est omnino certus, appone conditionem. Interim semper adest aliqua incertitudo (secus à revelatione divinà) primæ gratia: nescit enim homo, an odio an amore dignus sit.

Et verò, quia æquè, immò ordinariè magis incertum est, an peccator subito obmutescens, etsi prius Catholicè vixerit, verè sufficienter doleat de peccatis commissis; & fortassis sæpius contingit, ut reverà non cogitet de salute animæ suæ, sed magis de salute corporis; vel ex hoc solo, oportet conditionatè absolvere, ne alioquin sinè ratione Sacramentum exponatur periculo irreverentia.

168. Ceterum Catholicam vitam esse sufficiens fundamentum prudenter cogitandi, fortè peccatorem sic obmutescentem esse legitimè dispositum, satis ostendit D. Augustinus suprà. Alioquin nec tali peccatori posset ministrari Extrema Unctio, cum & hæc ipsa in peccatore requiratur ad minus Attritionem, si non Contritionem Charitate perfectam. Sicut ergo Ecclesia præsumit in tali casu legitimam dispositionem in ordine ad Extremam Unctionem; quidni similiter eadem dispositio præsumi possit in ordine ad Absolutionem?

Profectò non præsumitur immemor suæ salutis in morte, plus quàm in vita. Unde sicuti in vita, urgente præcepto Confessionis, talis peccator solebat se debite disponere, ita etiam in articulo mortis, quando similiter urget præceptum Confessionis, prudenter præsumitur, se debite disposuisse.

169. Quid ergo ad usum contrarium veteris Ecclesie? Respondeo, olim hanc controversiam non fuisse ita discussam; & ideo fortè opinionem nostram ratiùs præfatis. Unde etiam Augustinus suprà c. 26. *Non tamen (inquit) propterea damnare debemus eos, qui timidius agunt, quam nobis videtur agi oportere: quia videlicet tunc illa opinio, quam ipse tenebat, non erat ita communis; & auctoritate Ecclesie firmata, ut alii deberent se accommodare ad ipsius judicium. Jam autem plenius discussà hæc veritate, & accedente satis communi praxi etiam timoratorum, & plurium doctissimorum virorum consensu, nescio, quomodò exculari possint,*

possint, qui illam in extrema necessitate prædicare detrectant, solo illo argumento; quia ipsis non videtur satis probabile, hujusmodi Absolutionem esse validam.

Sane communi calculo non est probabile, in tali articulo posse negari Sacramentum Baptismi, vel saltem dubium negativè. Neque verisimile est, totius Ecclesiæ hucusque praxim in contrarium fuisse, ut colligitur ex D. Augustino supra, ex Sacrodotali Romano, ex Clemente VIII. Alexandro Ludovico, & aliis tam hujus, quam superioris sæculi Auctoribus, & viris omni exceptione majoribus.

170. Quid dicendum de Sacerdote, qui dictâ Confessione generali in Missâ, statim obmutescit? Layman. Marcianus.

Ex dictis patet, quid sit dicendum de Sacerdote, qui dictâ confessionem generali in principio Missæ, statim loquelam amittit & sensum suum; an virtute illius Confessionis generalis, quâ se peccatorem confessus est, possit sacramentaliter absolvi? Respondet Lugo disp. 17. nu. 23. negativè cum Layman lib. 5. tract. 6. c. 8. contra Philibertum Marchinum in tract. de Peste part. 3. c. 12. n. 15. Quia (inquit Cardinalis) Confessio illa non fuit sacramentalis, neque in ordine ad Claves, prout requiritur ad Absolutionem; sed fuit oratio quedam ad aliud finem prolata: alioquin Sacerdotes, qui quotidie celebrant, vel ministri, qui eis in Missâ respondent, possent in quâcumque necessitate absolvi, cum hodie vel heri Confessionem generalem dixerint. Hæc ille.

Potest absolvi.

Ego autem, consequenter ad mea principia, dico, talem Sacerdotem posse absolvi, & debere absolvi, non præcisè propter illam Confessionem, sed propter vitam Christianè actam cum frequentatione Sacramentorum: immò etiam propter illam Confessionem; quamvis enim expressè non fuerit relata ad Claves pro tempore, quo Confessio particularis erât possibilis; equidem pro articulo mortis, quando Confessio particularis est impossibilis, haud dubito, quin implicite ad illam fuerit ordinata; id est, si Sacerdos interrogatus fuisset, an in casu subitaneæ mortis desuper vellet sacramentaliter absolvi, indubie respondisset, se omnibus modis illud optare.

171. Absolutio sacramentalis est actus jurisdictionis voluntariæ.

Illud pro fine addiderim; Absolutionem sacramentalem esse actum jurisdictionis voluntariæ, & sententiam omninò in favorem pœnitentis absque alicujus præjudicio. Sicut igitur Superior potest dispensare, absque prævia petitione subditi; potest ipsam absolvi à Censuris, ab Irregularitate, & aliis pœnis Ecclesiasticis, si quibus fortè innodatus sit; cur similiter, si Deus voluisset, non potuisset Sacerdos absolvi, absque ulla omninò Confessione à peccatis, præsertim quando Confessio est impossibilis? Non dubito quin potuisset, si Deus voluisset. Deum autem non voluisse, satis apertè docet Concil. Trident.

fess. 14. can. 9. in fine, hisce verbis: Aut si. Conc. 714. xerit, non requiri Confessionem pœnitentiæ, ut Sacerdos eum absolvi possit, anathema sit.

Interim Concil. non satis explicat, de qua Confessione loquatur, an de expressâ & formali, an verò etiam de implicita seu tacita & interpretativa: cumque in obscuris minimum sequendum sit, & resolvendum in favorem animarum, præsertim quando non agitur de præjudicio tertii; hinc dico rursum: Conditionatè poteris absolvi moribundum sensibus destitutum, de quo aliud non constat, quam quòd Catholicè vixerit, maximè per frequentationem Sacramentorum, nisi positivè constet de ejus indispositione.

Si inferas: Ergo etiam posset absolvi conditionatè, qui ante sceleratè vixisset; quia tales solent dolere de peccatis & petere Confessionem, quando sunt in periculo vitæ. Respondet Poncius in Cursu Theol. disp. 46. nu. 95. se non videre, cur non posset; Cum (inquit) nihil mali sit in conferenda tali Absolutione; & non sit evidens, nec certum de Fide, quòd non possit prodelle.

Ego autem respondeo N. C. si per vitam sceleratam intelligas vitam transactam cum quotidianis peccatis mortalibus absque frequentatione Sacramentorum, aut aliquibus aliis signis conversionis ad Deum: nam tales non solent dolere de peccatis, & petere Confessionem, quando sunt in periculo vitæ; sed sicut sceleratè vixerunt, sic sceleratè committere moriuntur. Et licet hic & nunc aliquis eorum in fine vitæ doleret de peccatis suis, & vellet confiteri, si posset; equidem istius voluntatis nullum habeo signum sensibile seu externum, adeoque nullam habeo Confessionem, ne tacitam quidem & interpretativam, qualem ad minus requirit Conc. Trident. loco jam jam allegato; adeoque satis evidens est, talem Absolutionem nihil posse prodelle.

Hic ergo sit finis hujus controversiæ; & semper salvo, ut moribundus sic absolutus si periculum evaserit, teneatur jure divino iteratò confiteri, ac si nunquam absolutus fuisset; tum quia Absolutio dubia fuit, tum quia, etsi fuisset certa moraliter, veluti si expressis verbis petisset Absolutionem, aut confessus fuisset peccatum in communi; equidem juri divino consentiendi omnia peccata in specie & sigillatim, liquidò constat non satisfecisse. Igitur suo tempore satisfaciat; quod in omni alio simili casu observandum est, quando vel ex oblivione, vel ex alia justa causa, Confessio hic & nunc non fuit materialiter integra. Ne autem defectu scientiæ, contingat sæpiùs fieri Confessionem non integram, duas instituo Sectiones, unam de Distinctione specifica peccatorum, alteram de Distinctione numerica. Erit igitur

SECTIO

E

in specie ac est cognitio hinc frequè materialiter distinctionum, pro Actibus huius in commun praxi, placate transcur necessaria el pendo igit primò:

CO Peccata stingu quibus ex ci sunt.

Peccatum contra dictum vel legem, Lex luntas Dei, perimari ve Hanc d Scotus 2 dico, quòd di sur tanquam ut material materiale pr formale in po

Igitur privatione legem: si contra leg ergo habet secundum l constituitur mali peccat numquam l sua, & qu